

eficàcia les superfícies entre centres concurrents i evitar les interferències (6).

Segons diu F. Martínez i Ruiz Zapatero (7), una societat agrícola amb escàs desenvolupament dels mitjans de transport pot actuar dins un radi de menys d'una hora (5 km = 1 hora a peu) en territori pla.

Existeix una relació directa entre els recursos del territori i la població, que es relacionen per la llei de la mínima energia i la màxima obtinguda.

La jerarquització de nuclis ha d'efectuar-se dins un mode de producció nou respecte al del bronze final, menys autàrquica i no dependent de la unitat domèstica. Som al davant d'una economia de producció que supera els objectius de l'autoabastament, que afavoreix el procés de concentració protourbana, en la qual uns nuclis primen sobre altres.

Si aquest procés de protourbanisme no es va produir abans, probablement la causa ha de buscar-se en la resposta a l'impacte colonial. En un context de societat avançada, l'ordenament del territori respon a motius dimensionals o de rang, ja que el nombre d'assentaments grans creix a mesura que les dimensions dels petits disminueix, per la qual cosa l'espaiament entre poblats estarà en funció del volum de població i l'assoliment funcional. Hi haurà una distància menor entre poblats, si la densitat de població és alta, la producció agrícola és elevada i hi ha una elevada proporció de treballadors industrials (terrisers, ferrers...). En el nostre estudi aquests centres oferidors de serveis serien els poblats de Burriac i Turó del Vent. Les unitats que s'abasten soles poden permetre's el luxe de viure espaiades.

Evidentment en aquesta societat on ja existeix un excedent de producció que comporta un accés diferencial als recursos, implica una inevitable jerarquització d'individus o llinatges: *"el poder polític està íntimament relacionat amb el control sobre els béns estrangers; els individus de major estatus, disposen del "surplus" de la producció indígena i poden així accedir a aquests elements de prestigi"*, (8).

Sembla clar, doncs, que hem d'entendre els orígens de la iberització aprofundint en l'estudi de la dinàmica dels substrat indígena i en el procés aculturitzador que comportà el comerç protocolonial de la primera edat del ferro.

- (1) Serra Ràfols: *"El poblamiento de la Maresma o Costa de Levante"*, Empúries, 1942.
- (2) Serrat *"Els jaciments minerals i les pedrerres"*. Història Natural dels Països Catalans, Vol III; fundació Enciclopèdia Catalana, 1985.
- (3) Cura, M: *"Aportaciones al conocimiento del proceso de iberización en el interior de Catalunya"*, empuries 39, 1976-78.
- (4) Caamaño: *"Posible reutilización de caminos pre-romanos en época romana"*, Rev. Gallaecia 3-4, 1979.
- (5) Miret, M. Sanmartí, J. Santacana J.: *"Distribución espacial de los núcleos ibéricos Un ejemplo en el litoral Catalán"*, Arq. Espacial, Teruel 1984.
- (6) Haggett: *"Análisis locacional en Geografía Humana"*, Barcelona, 1976.
- (7) Fernandez Martínez, Ruiz Zapatero G.: *"El análisis de territorios arqueológicos: Una introducción crítica"*, Arq. Espacial, Teruel 1984.
- (8) Ruiz Zapatero G.: *"Comercio protocolonial los orígenes de la iberización: Catalunya interior y Bajo Aragón"*, Kalathos 3-4, 1984.